

Camí ral de Tona

Tona

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: carrer Major, carrer Barcelona i carrer Nou

Coordenades:

Latitud: 41.85034
Longitud: 2.22818
UTM Est (X): 435930
UTM Nord (Y): 4633448

Classificació

Número de fitxa 08283 - 272
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Romà Medieval Modern Contemporani
Segle XIII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Cal distingir el tram urbà del que passa per territori rural, en algun tram deteriorat.

Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPEC 900738
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Estructural
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Tona

Fitxes associades:

[Conjunt de nucli original del poble actual](#)

Autoria de la fitxa Josep Anton Pérez Arriaga (TRÍADE serveis Culturals)
Data de registre de la fitxa: dc., 12/06/2024 - 17:09

Descripció

L'eix que configura els actuals carrers Major, Barcelona i Nou, originat al segle XVI i conegut des del principi com el carrer de Tona, es va desenvolupar al llarg d'una via històrica important: el camí ral. Tona va néixer a peu del camí ral que anava de Barcelona a Vic, que era el principal camí ral d'Osona (veure apartat d'història).

A més, una altra variant del camí ral travessava Tona, sortint des de Corominons de la Creu i connectant Vic amb Collsupina.

Observacions:

Els anomenats camins rals eren camins públics principals, que formaven part del patrimoni de la corona o patrimoni reial (d'aquí el seu nom) i estaven sota la seva protecció.

Història

El camí ral de Barcelona a Vic té el seu antecedent en la via romana que comunicava les ciutats d'Ausa i Barcino passant per la vall del Congost. Aquesta primera via és probable que fos complementada en època republicana per una que passava per Collsuspina fins a Caldes de Montbui, la testifiquen els mil·liaris trobats en aquest recorregut (al Vilar de Tona i dos d'altres trobats a la capella de Sant Miquel de Vilageriu i a Santa Eulàlia de Riuprimer).

Aquest camí fou revitalitzat a ran de la reorganització del país en època dels francs i sortirà documentat sovint durant els segles X i XI com la *strata francisca*. Esmentada a Tona l'any 998.

La via principal tenia una desviació que des de la ciutat de Vic sortia pel carrer de Sant Pere i pel pont del Remei (l'actual és fet a inicis del segle XIV), anava cap al pont Pedrís, i per l'Hostal Nou seguia vers el Coll de Malla i el carrer de Tona.

Poc abans a Corominons de la Creu sortia una derivació vers Collsuspina; aquesta carretera continuava fins a Hostalets on s'unia a la clàssica via del Congost. Aquesta via, que devia ésser molt antiga, potser d'època romana, és la que l'any 1274 el rei Jaume I va convertir en l'únic camí ral o camí protegit per anar a Barcelona a través de Caldes de Montbui.

Al costat d'aquesta xarxa principal hi havia tot un seguit de camins, sovint citats en les delimitacions de les actes de consagració (com la *strata Miliarea* o *de Miralies* de l'acta de consagració de Manlleu de l'any 906) que surten amb el nom de *via* o *strata*, els quals relligaven, com ara, tots els pobles o sagreres de la Plana; són els vells camins rals (AAVV).

Bibliografia

MENÉNDEZ, Xavier.; MOLIST, Núria (2002). "El camí antic de Barcelona a Vic: el seu pas pel Congost", Monografies del Montseny, núm. 33. Barcelona: Associació d'Amics del Montseny.

PLADEVALL, Antoni (1981): "El camí ral" , La Veu de Tona, núm. 17, p. 26.

Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya.

<https://www.enciclopedia.cat/catalunya-romanica/les-comunicacions-dosona>

